

Nr 226.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag innefattande bestämmelser i anledning av konventionen den 9 maj 1925 mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena; given Stockholms slott den 12 maj 1925.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag innefattande bestämmelser i anledning av konventionen den 9 maj 1925 mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Förslag

till

Lag

innefattande bestämmelser i anledning av konventionen den 9 maj 1925 mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena.

Härigenom förordnas som följer:

1 KAP.

Om finska renar här i riket.

1 §.

Uppehålla sig finska renar olovligen här i riket, skall den, som enligt särskilt meddelade bestämmelser är av vederbörande länsstyrelse därtill förordnad (gränsrenvakt), så snart han erhåller kännedom om förhållandet, därom underrätta den, som i Finland är satt att mottaga sådan underrättelse; och varde därvid renarnas uppehållsort samt ungefärliga antal ävensom, där så kan ske, renägarens namn uppgivna.

Underrättelsen skall meddelas genom telegram eller telefon eller, där detta ej låter sig göra, genom budskickning eller brev. Har underrättelsen skett genom telefon eller muntligen genom bud, skall snarast skriftlig bekräftelse översändas.

Är renägaren känd, skall jämväl han, där så bekvämligen kan ske, underrättas om förhållandet.

2 §.

Renarnas ägare är, då han erhåller kännedom om att renarna olovligen uppehålla sig här i riket, pliktig att ofördröjligen låta, i enlighet med vad i 3 § föreskrives, avhämta dem och utdriva dem till Finland.

Gränsrenvakt så 'ock vederbörande finske länsman eller annan, som i Finland är satt att mottaga underrättelse, varom i 1 § sägs, må taga renarna under bevakning eller utdriva dem. Av gränsrenvakt utdrivna renar skola överlämnas till ägaren eller till tjänsteman eller person i Finland, som nyss nämnts.

3 §.

Skola renar avhämtas eller utdrivas, må medtagas allenast djur, försedda med märken, som begagnas av renägare i Finland, ävensom omärkta kalvar, som följa honrenar med sådana märken.

Innan bortförandet äger rum, skola de renar, som på grund av vad ovan sagts böra kvarlämnas, utskiljas från de övriga i närvaro av gränsrenvakt eller renägare i trakten; dock må de finska renarna strax bortföras, om gränsrenvakten eller renägare, som nyss nämnts, förklarar, att bland renarna icke finnas sådana, som böra kvarlämnas.

Därest de finska renarna äro sammanblandade med renar från trakten och stå under bevakning av därvarande renägare eller deras renvårdare, skola dessa samla djuren och lämna den, som vill avhämta de finska renarna, tillfälle att utskilja dem han har rätt att bortföra.

4 §.

För renarnas uppehåll här i riket skall erläggas en betesavgift för varje ren, kalvar under ett års ålder ej inbegripna. Denna avgift utgör tio öre för varje dag av uppehållet.

Finnes att renarnas bortdrivande blivit utan ägarens vållande uppehållet, skall vid avgiftens beräkning tagas den hänsyn till förhållandet, som finnes skälig.

Är uppenbart att renägaren avsiktligt låtit sina renar beta här i riket, kan betesavgiften fastställas intill det dubbla beloppet; dock skall i sådant fall renägaren beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

5 §.

Förutom betesavgift, som i 4 § är nämnd, skall gäldas ersättning för de av renarnas uppehåll föranledda utgifter, såsom för meddelande av underrättelse enligt 1 § samt för arbete med samlande, bevakning, utskiljande och bortdrivande av renarna.

6 §.

Har meddelande enligt 1 § avlåtits, och uppehålla sig de renar, som meddelandet avser, ännu tio dagar därefter här i riket, utan att någon infunnit sig för att bortföra dem, skall ett belopp motsvarande tio procent av renarnas värde, kalvar under ett års ålder ej inbegripna, anses förbrutet.

Sådan påföljd skall också tillämpas, där någon inställt sig för renarnas bortförande, men de likväl finnas kvar ännu efter det femton dagar förflutit från det meddelande enligt 1 § avsänts samt väderleksförhållanden, rovdjur, renägars eller renvårdares försummelse att efterkomma åliggande enligt 3 § sista stycket eller andra omständigheter icke utgjort tvingande hinder mot bortförandet.

Vid bestämmande av det belopp, som i förevarande fall skall anses förbrutet, skall renarnas värde beräknas efter det medelvärde för ren, som för varje år fastställas i därför i konventionen föreskriven ordning.

7 §.

Över de åtgärder, som föranledas av finska renars uppehåll här i riket, skall av gränsrenvakten upprättas protokoll, vari intages upplysning

rörande renarnas antal och märken ävensom eget utlåtande i saken av gränsrenvakten.

*) Protokolllet samt yttrande av vederbörande lappfogde, därest denne icke själv handlagt ärendet, skola jämte alla uppgifter och verifikationer översändas till vederbörande länsstyrelse.

8 §.

Länsstyrelsen har att med ledning av tillgängliga upplysningar fastställa den avgift och ersättning, som böra utgå enligt 4 och 5 §§, samt det belopp, som enligt 6 § skall anses förbrutet.

Betesavgift och förbrutet belopp tillfalla Norrbottens lappfond.

9 §.

Innan länsstyrelsen på grund av 8 § fattar beslut, skall länsstyrelsen så vitt möjligt utreda vem renarna tillhöra.

Beslut skall dock, utan angivande av namn å renägarna, endast innehålla förpliktande för »vederbörande renägare» att erlægga det fastställda beloppet.

10 §.

Varda renar avhämtade utan iakttagande av vad i 3 § är sagt, må länsstyrelsen efter inhämtande av upplysningar bestämma en särskild avgift till belopp från och med tjugufem till och med trehundra kronor; dock må sådant ej ifrågakomma, med mindre någon anledning föreligger till antagande, att i den bortförda hjorden funnits svenska renar.

11 §.

Skada, som under renarnas uppehåll här i riket vållas av renarna eller av dem åtföljande vårdare, skall ock ersättas.

12 §.

Ersättning för utgifter, som omförmälas i 5 §, eller för sådan skada av renar, som avses i 11 §, må ej utgå, så framt ej underrättelse rörande renarnas uppehåll här i riket avlåtits efter ty i 1 § sägs. Den som vill fordra ersättning skall, därest ej dylik underrättelse ändock skett, vid äventyr att gå sin rätt till ersättning förlustig, så snart ske kan göra anmälan hos gränsrenvakten om renarnas uppehåll.

13 §.

Vill någon för skada, som av renarna vållats, fordra ersättning enligt 11 §, skall han därom göra anmälan hos landsfiskalen i orten. Denne har att i förening med två nämndemän, som av honom utses, besiktiga den

uppgivna skadan. Den finske länsmanen äger att själv eller genom ombud tillstådeskomma vid förrättningen och föra talan för vederbörande renägare, med rätt jämväl att därvid ingå förlikning. Anmäler sig renägare såsom sakägare, må han själv utföra sin talan. Landsfiskalen har att i god tid, om möjligt genom telegram eller telefon, underrätta länsmanen om tid och plats för förrättningen. Kan det antagas, att uppgiven skada helt eller delvis förorsakats av svenska renar, skall jämväl vederbörande svenske lappordningsman inkallas.

Vid förrättningen skall inhämtas och i protokollet däröver intagas upplysning rörande de omständigheter, som kunna inverka på ersättningsfrågan, såsom tiden och sättet för skadans uppkomst, dess omfattning, platsens belägenhet och beskaffenhet samt sannolika antalet av de renar, som vållat skadan.

Vid skadans värderande skall tagas i betraktande markens beskaffenhet och fruktbarhet samt huruvida hemdjur medverkat till skadan.

Landsfiskalen och nämndemännen hava att uppskatta skadan; och skola de till protokollet på heder och samvete avgiva förklaring, att uppskattningen skett efter bästa förstånd och övertygelse.

Landsfiskalen och nämndemännen hava att så vitt möjligt utreda vem som är ägare till de renar, vilka förorsakat skadan. Finna de att såväl svenska som finska renar medverkat till skadan, skola de, med uttalande härom, värdera allenast den skada, som kan anses vållad av de finska renarna.

Beslut, varigenom skadeersättning tillerkännes målsäganden, skall, utan angivande av namn å viss renägare, innehålla förpliktande för »vederbörande finska renägare» att ersätta skadan.

Är ej länsmanen eller annan, som han satt i sitt ställe, tillstådes vid förrättningen, skall avskrift av protokollet ofördröjligen genom landsfiskalens föranstaltande tillställas honom.

Är målsäganden eller länsmanen eller renägare, som fört talan vid förrättningen, missnöjd med denna, stånde honom fritt att sist å nittionde dagen från förrättningen anhängiggöra saken vid domstol.

Landsfiskalen och nämndemännen njute ersättning enligt gällande rese-reglemente. Ersättningen skall, i händelse skada anses vållad av finska renar, gäldas på samma sätt som skadeersättningen, men eljest betalas av målsäganden.

14 §.

I händelse belopp, som jämlikt 8, 10 och 13 §§ fastställts att betalas i anledning av finska renars uppehåll här i riket, icke omedelbart erlägges till gränsrenvakten eller målsäganden, skall länsstyrelsen, för vinnande av sådan verkställighet i Finland som enligt konventionen skall äga rum, till den finske landshövdingen översända beslut rörande beloppet med tillhörande uppgifter och verifikationer.

15 §.

Begagnar sig person, tillhörande gränsbefolkningen i Enontekis socken i Finland, av den samma befolkning medgivna rätt att med egna renar färdas fram till järnvägslinjen Boden-Riksgränsen för avsättning av egna produkter och inköp av sina förnödenheter, må han i samma utsträckning som landets egna undersåtar begagna sig av bete till föda åt kör- och dragrenar, som användas vid färden.

2 KAP.

Verkställighet av finsk myndighets beslut rörande svensk renägars ersättningsskyldighet enligt konventionen m. m.

16 §.

Då länsstyrelsen på framställning av vederbörande myndighet i Finland förskottsvis av allmänna medel utbetalt belopp, som svensk renägare eller annan på grund av konventionen är pliktig att utgiva, skall beloppet genom länsstyrelsens försorg indrivivas hos denne.

Finner länsstyrelsen med billighet överensstämma, att beloppet helt eller delvis stannar å statskassan, äge länsstyrelsen därom besluta; dock må det ej ske, där fråga är om böter, ej heller i fråga om belopp, som av lapp skall gäldas såsom ersättning för skadegörelse, som vid flyttning över finskt område sker å skog på genomflyttningsvägen.

17 §.

Saknas tillgång till gäldande av böter, som skola indrivivas enligt 16 §, varde de förvandlade enligt allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen bestämmer, samt förblir gällande så länge omförmälda mellan Sverige och Finland avslutade konvention bibehåller giltighet.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 april 1925.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON,
HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för justitie-departementet:

Såsom framgår av föregående ärende i statsrådsprotokollet, har Kungl. Maj:t denna dag funnit gott godkänna ett av utsedda delegerade för Sverige och Finland upprättat förslag till konvention mellan de båda länderna angående renar i gränsområdena ävensom vissa såsom förutsättning för samma konvention ifrågasatta bestämmelser.

I händelse nämnda förslag till konvention och särskilda bestämmelser, vilka med hänsyn till vissa däri ingående stadganden komma att underställas riksdagens prövning och godkännande, föranleda överenskommelse i ämnet med Finland, påkallas bland annat åtskilliga föreskrifter av allmän lags natur för fullgörande av de folkrättsliga förpliktelser, som enligt sagda överenskommelse skulle åligga Sverige, eller utövande av de rättigheter, som enligt densamma skulle tillkomma riket och dess inbyggare.

För möjliggörande av överenskommelsens omedelbara tillämpning, sedan den vunnit slutlig fastställelse, har frågan om antagande av en lag av ovanberörda innehåll redan nu upptagits till behandling, och har inom socialdepartementet upprättats förslag till en dylik lag.

I främsta rummet hava därvid kommit i betraktande de bestämmelser i konventionsförslaget, vilka reglera förfarandet med finska renar, som olovligen uppehålla sig här i riket. I detta avseende hava i lagförslaget upptagits stadganden av i huvudsak följande innehåll. Sedan kännedom vunnits, att finska renar uppehålla sig här i riket, skall genom person, som enligt särskilt meddelade bestämmelser av vederbörande länsstyrelse utsetts, underrättelse därom avlätas till den, som i Finland förordnats att mottaga sådan underrättelse. Det åligger renägaren att avhämta renarna. Dessa må dock utdrivas jämväl av person här i riket eller i Finland, vilken äger uppdrag i sådant hänseende. Vid renarnas avlägsnande skall tillses, att allenast medtagas djur försedda med märken, som begagnas i Finland. För renarnas uppehåll här i riket skall erläggas en betesavgift av tio öre om dagen för varje ren, kalvar under ett års ålder ej inbegripna. Denna avgift kan fördubblas, därest det är uppenbart, att renägaren avsiktligt låtit sina renar beta här i riket. Inställer sig icke inom angiven tid någon för renarnas avhämtande eller, om detta väl skett, avlägsnas ej renarna på sätt föreskrivits, inträder såsom påföljd att ett

belopp motsvarande 10 procent av renarnas medelvärde anses förbrutet. Härförutom skall gäldas ersättning för de utgifter renarnas upphåll medfört för myndigheter och enskilda ävensom för skada, som av renarna vållats. Avgifter och ersättning, som ovan nämnts, med undantag av skadestånd, fastställas av länsstyrelsen. Skadestånd bestämmes efter förutgången besiktning av särskilda förrättningsmän. I händelse belopp, som sålunda skola gäldas, icke omedelbart erläggas, skall genom länsstyrelsen hänvändelse ske till den finske landshövdingen, som enligt konventionen har att förskottera beloppen av finska allmänna medel.

Vad angår svenska renar, som olovligen uppehålla sig i Finland, tarvas icke lagbestämmelser i vidare mån än så vitt angår indrivning här i riket av medel, som enligt konventionen i Finland ålagts svenska renägare till utgivande och som av länsstyrelsen förskottsvis utbetalts av allmänna medel.

Ett motsvarande förhållande föreligger beträffande konventionens bestämmelser om medgivande i visst fall för svenska lappar att med renar flytta över finskt område. Enligt sagda bestämmelser kan svensk lapp i Finland ådömas böter för förseelse mot de i konventionen meddelade bestämmelser rörande avverkning av skog å genomflyttningsväg vid utnyttjande av honom medgiven rätt till bränsletäkt. Likaledes kan han förpliktas utgiva ersättning för skadegörelse å skog å sådan väg. Jämväl de belopp, som i sådant hänseende skola utgivas, förskottas av länsstyrelsen för att sedermera enligt i lagförslaget upptagna föreskrifter indrivivas av lappen.

Av de bestämmelser, som ingå under omförmälda förutsättningar för konventionens antagande, är det en, som för dess tillämpning här i riket tarvar civillags form. Detta är föreskriften rörande rätt för gränsbefolkningen i Enontekis socken att vid de handelsresor till Sverige, vartill samma befolkning skulle berättigas, använda sig av bete för vid färden nyttjade kör- och dragrenar i samma utsträckning som tillkommer svenska medborgare vid deras resor efter ren.

Över lagförslaget har yttrande inhämtats från länsstyrelsen i Norrbottens län, som icke haft något att erinra däremot.

Föredraganden uppläser därefter ifrågavarande förslag till *lag innefattande bestämmelser i anledning av konventionen mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena* av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan finner Hans Maj:t Konungen gott lämna bifall.

Ur protokollet:
Ake Karlholm,

Bilaga.

Förslag

till

Lag

innefattande bestämmelser i anledning av konventionen mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena.

Härigenom förordnas som följer:

1 KAP.

Om finska renar här i riket.

1 §.

Uppehålla sig finska renar olovligen här i riket, skall person, som enligt särskilt meddelade bestämmelser av vederbörande länsstyrelse förordnas, så snart han erhåller kännedom om förhållandet, därom underrätta den, som i Finland är satt att mottaga sådan underrättelse; och varde därvid renarnas uppehållsort samt ungefärliga antal ävensom, där så kan ske, renägarens namn uppgivna.

Underrättelsen skall meddelas genom telegram eller telefon eller, där detta ej låter sig göra, genom budskickning eller brev. Har underrättelsen skett genom telefon eller muntligen genom bud, skall snarast skriftlig bekräftelse översändas.

Där så bekvämligen kan ske, skall jämväl den finske renägaren underrättas om förhållandet.

2 §.

Renarnas ägare är, då han erhåller kännedom om att renarna olovligen uppehålla sig här i riket, pliktig att ofördröjligen låta, i enlighet med vad i 3 § föreskrives, avhämta och utdriva dem till Finland.

Person, vilken det tillkommer att meddela i 1 § föreskriven underrättelse, så ock vederbörande finske länsman eller person, som i Finland är satt att mottaga dylik underrättelse, må taga renarna under bevakning eller utdriva dem. Utdrivna renarna av förstnämnde person, skola de överlämnas till ägaren eller till den tjänsteman eller person i Finland, som nyss sagts.

3 §.

Skola renar avhämtas eller utdrivas, må medtagas allenast djur, försedda med märken, som begagnas av renägare i Finland, ävensom omärkta kalvar, som följa honrenar med sådana märken.

Innan bortförandet äger rum, skola de renar, som sålunda böra kvarlämnas, utskiljas från de övriga i närvaro av person, vilken det tillkommer att meddela i 1 § föreskriven underrättelse, eller renägare i trakten; dock må de finska renarna strax bortföras, om nämnde person eller renägare förklarar, att bland renarna icke finnas sådana, som böra kvarlämnas.

Därest de finska renarna äro sammanblandade med renar från trakten och stå under bevakning av därvarande renägare eller deras renvårdare, skola dessa samla djuren och lämna den, som vill avhämta de finska renarna, tillfälle att utskilja dem han har rätt att bortföra.

4 §.

För renarnas uppehåll här i riket skall erläggas en betesavgift för varje ren, kalvar under ett års ålder ej inbegripna. Denna avgift utgör en tiondels svensk guldkrona för varje dag av uppehållet.

Finnes att renarnas bortdrivande blivit utan ägarens vållande uppehållet, skall vid avgiftens beräkning tagas den hänsyn till förhållandet, som finnes skälig.

Är uppenbart att renägaren avsiktligt låtit sina renar beta här i riket, kan betesavgiften fastställas intill det dubbla beloppet; dock skall i sådant fall renägaren beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

5 §.

Förutom betesavgift, som i 4 § är nämnd, skall gäldas ersättning för de av renarnas uppehåll föranledda utgifter, såsom för meddelande av underrättelse enligt 1 § samt för arbete med samlande, bevakning, utskiljande och bortdrivande av renarna.

6 §.

Har meddelande enligt 1 § avlåtits, och uppehålla sig de renar, som meddelandet avser, ännu tio dagar därefter här i riket, utan att någon infunnit sig för att bortföra dem, skall ett belopp motsvarande tio procent av renarnas medelvärde, kalvar under ett års ålder ej inbegripna, anses förbrutet.

Sådan påföljd skall ock tillämpas, där någon inställt sig för renarnas bortförande, men de likväl finnas kvar ännu efter det femton dagar förflutit från det meddelande enligt 1 § avsänts samt väderleksförhållanden, rovdjur, renägars eller renvårdares försummelse att efterkomma åliggande enligt 3 § sista stycket eller andra omständigheter icke utgjort tvingande hinder mot bortförandet.

Vid bestämmande av det belopp, som i förevarande fall skall anses förbrutet, skall ren upptagas efter det medelvärde, som för varje år fastställles i därför i konventionen föreskriven ordning.

7 §.

Över förrättning, som föranledes av finska renars uppehåll här i riket, skall av förrättningsmannen upprättas protokoll, vari intages upplysning

rörande renarnas antal och märken ävensom eget utlåtande i saken av förrättningsmannen.

Protokollet samt yttrande i ärendet av vederbörande lappfogde, därest denne icke själv handlagt förrättningen, skola jämte alla uppgifter och verifikationer översändas till vederbörande länsstyrelse.

8 §.

Länsstyrelsen har att med ledning av tillgängliga upplysningar fastställa den avgift och ersättning, som böra utgå enligt 4 och 5 §§, samt det belopp, som enligt 6 § skall anses förbrutet.

Betesavgift och förbrutet belopp tillfalla Norrbottens lappfond.

9 §.

Innan länsstyrelsen på grund av 8 § fattar beslut, skall länsstyrelsen så vitt möjligt utreda vem renarna tillhöra.

Beslut skall dock, utan angivande av namn å renägarna, endast innehålla förpliktande för »vederbörande renägare» att erlægga det fastställda beloppet.

10 §.

Varda renar avhämtade utan iakttagande av vad i 3 § är sagt, må länsstyrelsen efter inhämtande av upplysningar bestämma en särskild avgift till belopp från tjugufem till och med trehundra svenska guldkronor; dock må sådant ej ifrågakomma, med mindre någon anledning föreligger till antagande, att i den bortförda hjorden funnits svenska renar.

11 §.

Skada, som under renarnas uppehåll här i riket vållas av renarna eller av dem åtföljande vårdare, skall ock ersättas.

12 §.

Ersättning för utgifter, som omförmälas i 5 §, eller för sådan skada av renar, som avses i 11 §, må ej utgå, så framt ej meddelande rörande renarnas uppehåll här i riket avlåtits efter ty i 1 § sägs. Har meddelande ej lämnats, skall den, som vill fordra ersättning, vid äventyr att gå sin rätt till ersättning förlustig, så snart ske kan om renarnas uppehåll göra anmälan hos i 1 § första stycket omförmäld person för överbringande av under rättelse i föreskriven ordning till tjänsteman i Finland.

13 §.

Vill någon för skada, som av renarna vållats, fordra ersättning enligt 11 §, skall han därom göra anmälan hos landsfiskalen i orten. Denne har att i förening med två nämndemän, som av honom utses, besiktiga den uppgivna skadan. Den finske länsmannen äger att själv eller genom ombud tillstådes-

komma vid förrättningen och föra talan för vederbörande renägare, med rätt jämväl att därvid ingå förlikning. Anmäler sig renägare såsom sakägare, må han själv utföra sin talan. Landsfiskalen har att i god tid, om möjligt genom telegram eller telefon, underrätta länsmanen om tid och plats för förrättningen. Kan det antagas, att uppgiven skada helt eller delvis förorsakats av svenska renar, skall jämväl vederbörande svenske lappordningsman inkallas.

Vid förrättningen skall inhämtas och i protokollet däröver intagas upplysning rörande de omständigheter, som kunna inverka på ersättningsfrågan, såsom tiden och sättet för skadans uppkomst, dess omfattning, platsens belägenhet och beskaffenhet samt sannolika antalet av de renar, som vållat skadan.

Vid skadans värderande skall tagas i betraktande markens beskaffenhet och fruktbarhet samt huruvida hemdjur medverkat till skadan.

Landsfiskalen och nämndemännen hava att uppskatta skadan; och skola de till protokollet på heder och samvete avgiva förklaring, att uppskattningen skett efter bästa förstånd och övertygelse.

Landsfiskalen och nämndemännen hava att så vitt möjligt utreda vem som är ägare till de renar, vilka förorsakat skadan. Finna de att såväl svenska som finska renar medverkat till skadan, skola de, med uttalande härom, värdera allenast den skada, som kan anses vållad av de finska renarna.

Beslut, varigenom skadeersättning tillerkännes målsäganden, skall, utan angivande av namn å viss renägare, innehålla förpliktande för »vederbörande finska renägare» att ersätta skadan.

Är ej länsmanen eller annan, som han satt i sitt ställe, tillstädes vid förrättningen, skall avskrift av protokollet ofördröjligen genom landsfiskalens föranstaltande tillställas honom.

Är målsäganden eller länsmanen eller renägare, som fört talan vid förrättningen, missnöjd med denna, stånde honom fritt att sist å nittionde dagen från förrättningen anhängiggöra saken vid domstol.

Landsfiskalen och nämndemännen njute ersättning enligt gällande rese-reglemente. Ersättningen skall, i händelse skada anses vållad av finska renar, gäldas på samma sätt som skadeersättningen, men eljest betalas av målsäganden.

14 §.

I händelse belopp, som jämlikt 8, 10 och 13 §§ fastställts att betalas i anledning av finska renars uppehåll här i riket, icke omedelbart erlägges till person, vilken det tillkommer att meddela i 1 § föreskriven underrättelse, eller till målsäganden, skall länsstyrelsen, för vinnande av sådan verkställighet i Finland som enligt konventionen skall äga rum, till den finske landshövdingen översända beslut rörande beloppet med tillhörande uppgifter och verifikationer.

15 §.

Begagnar sig person, tillhörande gränsbefolkningen i Enontekis socken i Finland, av den samma befolkning medgivna rätt att med egna renar färdas fram till järnvägslinjen Boden-Riksgränsen för avsättning av egna produkter och inköp av sina förnödenheter, må han i samma utsträckning som landets egna undersåtar begagna sig av bete till föda åt kör- och dragrenar, som användas vid färden.

2 KAP.

Verkställighet av finsk myndighets beslut rörande renägares ersättningskyldighet enligt konventionen m. m.

16 §.

Då länsstyrelsen på framställning av vederbörande myndighet i Finland förskottsvis av allmänna medel utbetalt belopp, som renägare eller annan på grund av konventionen är pliktig att utgiva, skall beloppet genom länsstyrelsens försorg indrivivas hos denne.

Finner länsstyrelsen med billighet överensstämma, att beloppet helt eller delvis stannar å statskassan, äge länsstyrelsen därom besluta; dock må det ej ske, där fråga är om böter, ej heller i fråga om belopp, som av lapp skall gäldas såsom ersättning för skadegörelse å skog å väg vid flyttning över finskt område.

17 §.

Saknas tillgång till gäldande av böter, som skola indrivivas enligt 16 §, varde de förvandlade enligt allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen bestämmer, samt förblir gällande så länge omförmälda mellan Sverige och Finland avslutade konvention bibehåller giltighet.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 5 maj 1925.

Närvarande:

justitierådet SVEDELIUS,
 regeringsrådet PALMGREN,
 justitierådet CHRISTIANSSON,
 justitierådet ALEXANDERSON.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 30 april 1925, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag innefattande bestämmelser i anledning av konventionen mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av expeditionschefen Lennart Berglöf.

Förslaget föranledde följande yttranden.

Lagrådet:

Sedan undertecknandet av ifrågavarande konvention ägt rum, torde före lagförslaget framläggande för riksdagen rubriken bära fullständigas genom utsättande av datum å konventionen.

1 §.

Lagrådet:

Det skulle med hänsyn till vissa efterföljande paragrafer lända till fördel i redaktionellt hänseende, om i första stycket av denna paragraf fastställdes en särskild beteckning å sådana personer, som det tillkommer att meddela här föreskriven underrättelse, en beteckning som i så fall skulle i det följande ersätta den nuvarande, i formellt hänseende ganska tyngande hänvisningen till 1 §. Förslagsvis kunde användas benämningen gränsrenvakt. Det här förekommande uttrycket »person, som enligt särskilt meddelade bestämmelser av vederbörande länsstyrelse förordnas» — vilket uttryck, oavsett vad ovan anförts, synes bära i visst hänseende förtydligas — kunde därför lämpligen utbytas mot »den som enligt särskilt meddelade bestämmelser är av vederbörande länsstyrelse därtill förordnad (*gränsrenvakt*)». Att dylikt förordnande är avsett att alltid skola meddelas vederbörande lappfogde och att kunna givas åt förutom enskilda personer även landsfiskal och lapptillsyningsman, synes icke i och för sig utgöra hinder för den föreslagna benämningens användning å de förordnade överhuvud.

Även tredje stycket synes böra underkastas en viss redaktionell jämkning, så att förutsättningen för det här givna stadgandet eller att den finske renägaren är känd kommer till direkt uttryck i lagtexten.

4 §.

Lagrådet:

Det från konventionen ordagrant överflyttade uttrycket »en tiondels svensk guldkrona» torde under de här i riket rådande myntförhållandena saklöst kunna utbytas mot det för svenskt lagspråk naturligare uttrycket »tio öre».

6 §.

Lagrådet:

Den regel, som här meddelas angående bestämmande av förbrutet belopp, innebär, att av den värdesumma, som uppstår, då man multiplicerar renarnas antal med det för året fastställda medelvärdet för ren, tio procent skall anses förbrutet. Denna mening synes kunna komma till klarare uttryck, om i första stycket ordet »medelvärde» ersattes med enbart »värde» samt tredje stycket omformulerades, så att innehållet bleve, att vid bestämmande av det belopp, som i förevarande fall skall anses förbrutet, renarnas värde skall beräknas efter det medelvärde för ren, som för varje år fastställs i därför i konventionen föreskriven ordning.

7 §.

Lagrådet:

Den här omtalade »förrättningsmannen» är uppenbarligen samma myndighetsperson, som, enligt vad lagrådet ovan föreslagit, skulle benämnas gränsrenvakt. I händelse lagrådets berörda förslag godtages, bör samma benämning i stället för »förrättningsmannen» komma till användning även här.

Vad med uttrycket »förrättning» här åsyftas kan knappast anses av sammanhanget framgå med önskvärd tydlighet. Meningen torde vara, att under detta uttryck skola inbegripas alla de åtgärder, som på grund av de förut givna stadgandena föranledas av finska renars olovliga uppehåll här i riket, oavsett huruvida förrättningsmannen (gränsrenvakten) själv vidtagit samtliga dessa åtgärder eller allenast vissa av dem. Det synes vid sådant förhållande lämpligt, att begynnelseorden i första stycket ändras till »Över de åtgärder, som föranledas» etc. Härav skulle föranledas viss jämkning av ordalagen jämväl i andra stycket. Klart är, att en omredigering sådan som den nu föreslagna icke innebär någon utvidgning av de skyldigheter, som i förevarande avseende åligga myndighetspersonen; har t. ex. renägaren själv ombesörjt renarnas utdrivning till Finland utan att den förre därvid närvarit, har denne att taga till protokollet allenast vad han enligt införskaffade upplysningar härom inhämtat.

10 §.

Lagrådet:

Iakttages den under 4 § här ovan gjorda hemställan, bör det här förekommande uttrycket »svenska guldkronor» förkortas till enbart »kronor».

12 §.

Lagrådet:

Första punkten torde böra delvis omformuleras till vinnande av bättre överensstämmelse med uttryckssättet i vissa föregående paragrafer. Mot stadgandet i andra punkten kan anmärkas, att genom dess nuvarande avfattning ett tydligen icke åsyftat motsatsförhållande till innehållet i första punkten kommer till synes. En omredigering även av denna punkt synes därför önskvärd.

Ur protokollet:
A. V. Stenkula.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1925.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS,
MÖLLER.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för justitie-departementet lagrådets den 5 maj 1925 avgivna utlåtande över det den 30 april 1925 till lagrådet remitterade förslaget till *lag innefattande bestämmelser i anledning av konventionen mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena*.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anför föredraganden: I anledning av de utav lagrådet gjorda erinringarna hava de paragrafer i lagförslaget, emot vilka desamma riktats, blivit till sin avfattning jämkade. Sedan det förslag till konvention, varå lagförslaget grundats, nu blivit — med vissa mindre ändringar, vilka dock icke beröra de frågor, som i lagförslaget omhandlas — av svenska och finska regeringarna godkänt samt konvention i ämnet den 9 maj 1925 avslutats mellan de båda länderna, har datum för konventionen införts i den föreslagna lagens rubrik. I övrigt hava i lagförslaget vidtagits några mindre ändringar av formell natur.

Föredraganden uppläser därefter det sålunda jämkade förslaget till *lag innefattande bestämmelser i anledning av konventionen den 9 maj 1925 mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena* samt hemställer — under erinran tillika att, såsom statsrådsprotokollet för denna dag utvisar, Kungl. Maj:t beslutat avlåta proposition till årets riksdag angående godkännande av nämnda konvention med tillhörande slutprotokoll — att i samband härmed ifrågavarande lagförslag måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Arvid Söderbaum.